

Faillissement tekent zich af

LangeLand in kritieke toestand

Mathijs Smit

beeld: iStockphoto

Met het afketsen van de overnamebesprekingen tussen het noodlijdende LangeLand Ziekenhuis en zorgondernemer Loek Winter is het ziekenhuis in Zoetermeer in een kritieke toestand beland. Wordt het het eerste ziekenhuis in Nederland dat failliet gaat?

Twee jaar geleden, in mei 2011, hees het LangeLand Ziekenhuis in Zoetermeer de stormbal. Het eens zo ambitieuze ziekenhuis verkeerde in zware financiële problemen. Onder bestuursvoorzitter Paul Ansems had het jarenlang veel geld geïnvesteerd in toekomstige groei, die echter tegenviel. In de loop van 2010 waren de financiële problemen intern steeds manifester geworden. In het voorjaar van 2011 werd duidelijk dat het ziekenhuis volledig aan de grond zat.

Die constatering markeerde het begin van een nu al bijna twee jaar durende martelgang op

weg naar een structurele oplossing voor het ziekenhuis, waar ongeveer duizend werknemers en ruim negentig medisch specialisten hun brood verdienen. In die tijd is er nauwelijks voortgang geboekt. Het afketsen van de overnamebesprekingen tussen het ziekenhuis en zorginvesteerder Loek Winter op 20 maart deed het ziekenhuis terug bij af belanden. Volgens Marianne Luyer, voorzitter van de raad van toezicht, wordt nu gesproken met de Goudse zorggroep Vierstroom over een reddingsplan. Maar Vierstroom haastte zich vorige week om de verwachtingen te temperen. Wat gebeurde er afgelopen jaren, en waarom is het zo moeilijk het ziekenhuis te redden?

Technisch failliet

Al sinds de opening in 1988 kampt het LangeLand Ziekenhuis door weeffouten in de financiering met een te klein budget voor het verzorgingsgebied. Rond 2005 lijkt de weg omhoog te worden ingeslagen. Het ziekenhuis investeert in groei, onder meer door uitbreiding van vakgroepen en bouwprojecten, waaronder een gloednieuw SEH-complex. De groei houdt echter geen gelijke tred met de gestegen kosten. In 2010 boekte het ziekenhuis een operationeel verlies van bijna 4 miljoen euro.

Omdat het LangeLand nog steeds geen jaarverslagen over 2011 en 2012 heeft gepubliceerd, is het gissen hoe het er momenteel precies voorstaat. Uit een brief van minister Edith Schippers van Volksgezondheid uit november blijkt echter ook in de afgelopen jaren sprake van operationele verliezen, waardoor het eigen vermogen is gekelderd. In 2010 was dat nog bijna 10 miljoen. 'Naar verwachting is dat eind 2012 negatief', aldus Schippers. Daarmee is het ziekenhuis dus al technisch failliet.

Coöperatieve redding

Het eerste bedrijf in de zoektocht bestond uit pogingen nauwere aansluiting te zoeken bij de drie ziekenhuizen waarmee het LangeLand al sinds 2008 samenwerkte in de zogenoemde A12-coöperatie. Huisbankier ING probeerde een overname door deze partners af te dwingen, en zo tientallen miljoenen aan kredieten veilig te stellen. Ook de coöperatiepartners, het Groene Hart Ziekenhuis, MC Haaglanden en het Bronovo Ziekenhuis, zagen aanvankelijk heil in een overname. In anderhalve maand schreef een team onder leiding van coöperatievoorzitter en MCH-topman Willem Geerlings een notitie, waar het LangeLand eind juni 2011 mee akkoord ging. Bestuursvoorzitter Ansems moest wijken voor crisismanager Anne Jonkman. De nood was hoog. Geerlings kondigde aan dat

er binnen twee maanden een uitgewerkt reddingsplan op tafel moest komen. Jonkman kreeg in de ziekenhuistop een halfjaar versterking van topman Dirk Jan Verbeek van het Groene Hart Ziekenhuis. Maar eind september: geen reddingsplan. Met een halfjaar vertraging tekende accountant Deloitte in oktober toch maar de jaarstukken over 2010, met de veelzeggende aantekening dat er 'gerede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling' van het ziekenhuis.

Ook de herfst en de winter gingen voorbij zonder witte rook uit Zoetermeer. Rond de jaarwisseling leek even sprake van een oplossing. Begin 2012 trad oud-topman van het VieCuri Ziekenhuis Max Visser aan als nieuwe bestuursvoorzitter van het LangeLand. Tegelijk

verbrak het ziekenhuis de maandenlange radio-stilte met een persbericht over een 'constructieve bijeenkomst' met zorgverzekeraars, banken, gemeente en drie A12-partnerziekenhuizen. Maar het aangekondigde vervolg bleef uit. Opnieuw trad een maandenlange 'communicatieluwte' periode in. Tot Medisch Contact in juni onthulde dat de volledige raad van toezicht een maand eerder was afgetreden, en de beoogde overname door de drie sterkere A12-ziekenhuizen was afgeketst. Een echt alternatief voor de overname was er niet, en een akkoord met de financiers evenmin.

Spaans benauwd

Desondanks dacht de nieuwe raad van toezicht onder leiding van onderneemster Marianne Luyer het schip aanvankelijk wel vlot te kunnen trekken. 'Bij ons aantreden kenden wij natuur-

lijk de problemen, maar dachten uitzicht te hebben op een oplossing. Wij kregen allemaal staatjes voorgeschoteld met stijgende lijnen', aldus Luyer. De werkelijkheid bleek anders. 'De meeste lijnen daalden alleen maar. Het geld en de patiënten stroomden weg. Toen kregen wij het Spaans benauwd.'

Omdat de problemen ernstiger waren dan verwacht, versterkten de toezichthouders de raad van bestuur in juli 2012 met crisismanager Jan Willem Brinkman, een ex-militair die eerder de noodlijdende IJsselmeerziekenhuizen in Lelystad en Emmeloord had geleid. Een paar maanden later nam Brinkman de leiding over van topman Max Visser, die zich ziek meldde. Afgelopen herfst gooiden Brinkman en de nieuwe toezichthouders het roer om. Het ziekenhuis verbrak de samenwerking met de A12-ziekenhuizen, en startte overnamebesprekingen met Loek Winter. De zorgondernemer, die in 2009 al de IJsselmeerziekenhuizen had overgenomen, ontwierp een plan om het LangeLand als volwaardig basisziekenhuis te behouden voor Zoetermeer en omstreken. De toezichthouders verkozen die optie boven, wat zij beschouwden als, een sterfhuisconstructie waarin het LangeLand werd leeggegeten door de A12-ziekenhuizen en getransformeerd tot hun buitenpoli. 'Daarmee haalden wij ons de woede van de zorgverzekeraars en andere ziekenhuizen op de hals. Maar wij hebben onze eigen verantwoordelijkheid', aldus toezichthoudster Luyer.

Vorige week, zes maanden nadat Winter ten tonele verscheen, bleek ook hij echter niet de ideale redder in de nood te zijn. De overname strandde uiteindelijk op Winters voorwaarde dat het ziekenhuis in surseance zou gaan, het voorportaal van faillissement. Dat zou de schuldeisers dwingen hun vorderingen grotendeels kwijt te schelden, en het ziekenhuis bevrijden van de knellende schuld. 'Vanuit puur financieel perspectief begrijp ik dat ook wel', aldus Luyer. 'Maar een ziekenhuis is geen koekjesfabriek. Wij moeten ook denken over de imagoschade, de geschonden samenwerkingsrelaties, en het verlies aan vertrouwen bij onze leveranciers en financiers.'

Het LangeLand Ziekenhuis heeft nu zijn hoop gevestigd op besprekingen over een nieuw reddingsplan met de Goudse zorggroep Vierstroom. Gezien de beperkte financiële slagkracht van Vierstroom lijken de vooruitzichten op succes echter beperkt. Na twee jaar praten is een oplossing voor het ziekenhuis nog steeds niet in zicht. Daarmee komt de surseance die Winter voorstaat, gevaarlijk dichtbij.

'Bij ons aantreden kregen wij staatjes voorgeschoteld met stijgende lijnen'